

**UCHWAŁA NR XVI/115/2012
RADY MIEJSKIEJ W KLESZCZELACH**

z dnia 28 grudnia 2012 r.

w sprawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2013 r.

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591, z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271, Nr 214, poz. 1806, z 2003 r. Nr 80, poz. 717, Nr 162, poz. 1568, z 2004 r. Nr 102, poz. 1055, Nr 116, poz. 1203, Nr 167, poz. 1759, z 2005 r. Nr 172, poz. 1441, Nr 175, poz. 1457, z 2006 r. Nr 17, poz. 128, Nr 181, poz. 1337, z 2007 r. Nr 48, poz.327, Nr 138, poz. 974, Nr 173, poz. 1218, z 2008 r. Nr 180, poz. 1111, Nr 223, poz. 1458, z 2009 r. Nr 52, poz. 420, Nr 157, poz. 1241, z 2010 r. Nr 28, poz. 142 i poz. 146, Nr 40, poz. 230, Nr 106, poz. 675, z 2011 r. Nr 21, poz. 113, Nr 117, poz. 679, Nr 134, poz.777, Nr 149, poz.887, Nr 217, poz. 1281 oraz z 2012 r. poz. 567) oraz art. 41 ust.1 i 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2012 r. poz.1356) uchwala się, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2013 rok o treści przedstawionej w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Kleszczel.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem powzięcia z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2013 r.

Przewodniczący Rady

mgr Katarzyna Androsiuk

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH GMINY KLESZCZELE NA 2013 ROK

WPROWADZENIE

W grupie wielu problemów społecznych jakie występują w naszym kraju problemy związane z alkoholem mają szczególne znaczenie. Wynika to przede wszystkim z faktu, iż dotyczą różnych sfer naszego życia i powodują wielorakie szkody (społeczne, zdrowotne, ekonomiczne) zarówno te wymierne, związane choćby z opieką zdrowotną, wypadkami drogowymi czy przestępczością jak te niewymierne jakim są cierpienie i ból. Należy zdawać sobie sprawę z tego, że dotyczą zarówno kraju, społeczności lokalnej, jak i konkretnej rodziny. Problemy wynikające z nadużywania napojów alkoholowych najczęściej kojarzą się z uzależnieniem. Koncentracja na uzależnieniu powoduje lekceważenie i zaniebywanie negatywnych skutków ryzykownego i szkodliwego picia alkoholu. Te wzorce picia alkoholu powodują znacznie większe szkody zdrowotne, społeczne i ekonomiczne, gdyż obejmują licznější część populacji. Według Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych populacja osób pijących ryzykownie i szkodliwie szacowana jest w Polsce na 2,5 mln do nawet 4 mln i jest aż cztery razy większa niż populacja osób uzależnionych od alkoholu.

Grupa osób pijących ryzykownie i szkodliwie powinna budzić powszechny niepokój. Jednak ciągle jeszcze akceptowane są wzorce intensywnego spożywania alkoholu. Można zauważyć tendencję do lekceważenia zagrożeń oraz konsekwencji wynikających z takiego sposobu spożywania alkoholu. Dopiero uzależnienie aktywizuje najbliższe otoczenie osoby pijącej do poszukiwania rozwiązań. Niestety strategie pomagania osobom uzależnionym są najtrudniejsze i najmniej skuteczne.

W populacji pijących ryzykownie i szkodliwie są także kobiety w różnym wieku i o różnym statusie społecznym, które spożywają alkohol tzw. „weekendowo”. Osobnym problemem jest picie nawet niewielkich ilości alkoholu przez kobiety w ciąży. Na zlecenie Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przeprowadzono badania w czerwcu i lipcu 2007r. z których wynika, że co trzecia kobieta w wieku prokreacyjnym (18-40 lat) piła alkohol w czasie ciąży. Najnowsze badania opisują działanie alkoholu w życiu płodowym. Wynika z nich, że alkohol może wpłynąć na rozwijający się płód nawet wtedy, gdy jego dawka jest niewielka. Skutkiem używania alkoholu przez kobiety będące w ciąży może być powstanie szeregu wad wrodzonych, a co za tym idzie zmian rozwojowych u nowo narodzonych dzieci. Uszkodzenia te w krańcowej formie przyjmują postać FAS (Fetal Alcohol Syndrome) Płodowy Zespół Alkoholowy. Charakteryzuje się obok specyficznych uszkodzeń somatycznych także upośledzeniem umysłowym. Warto zaznaczyć, że około 70% dzieci z płodowym zespołem alkoholowym nie osiąga nigdy zdolności do samodzielnego życia. Z FAS się nie wyrasta, FAS ma się przez całe życie. Dziecko z płodowym zespołem alkoholowym może urodzić się w każdej rodzinie, a jedynym powodem wystąpienia tego zaburzenia jest spożywanie nawet niewielkich dawek alkoholu przez matkę. W Polsce co roku rodzi się około 900 dzieci z pełno objawowym FAS. Dziesięć razy więcej dzieci ma inne zaburzenia związane z alkoholem opisywane jako FASD (Fetal Alcohol Spectrum Disorder) - Poalkoholowe Uszkodzenie Płodu.

Corocznie z przyczyn pośrednio lub bezpośrednio związanych nadużywaniem alkoholu, umiera w Polsce kilkanaście tysięcy osób. Z danych Światowej Organizacji Zdrowia wynika, że alkohol zajmuje trzecie miejsce wśród czynników ryzyka dla zdrowia, po nadciśnieniu tętniczym i nikotynie, a przed np. chorobami nowotworowymi. Nadużywanie alkoholu uważane jest za jedną z ważniejszych przyczyn zwiększających ryzyko zgonu przed 65 rokiem życia, a ponad 60 rodzajów chorób i urazów ma związek z alkoholem.

Rozmiary szkód związane z nadużywaniem alkoholu mogą być zmniejszone przez skuteczną politykę wobec spożywania napojów alkoholowych. Mając na uwadze to negatywne zjawisko państwa europejskie podejmują szereg działań mających na celu ograniczenie spożycia napojów alkoholowych, a tym samym

zmniejszenie problemów wynikających z jego nadużywania. Dlatego każdy kraj tworzy własny program rozwiązywania problemów alkoholowych.

Podstawą prawną w Polsce do działań w tym zakresie jest ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007r. Nr 70 poz. 473 ze zmianami). Wymieniony akt prawny stanowi, że prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracja społeczna osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gminy. Warto podkreślić, że ustawodawca powierzył gminom nie tylko konkretne kompetencje i zadania w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, ale wskazuje też źródło ich finansowania.

Obecnie nikt nie zastanawia się już, czy warto pomagać osobom i rodzinom z problemem alkoholowym oraz występującą przemocą, ale jak to robić szybciej, skuteczniej, efektywniej. Lepiej pomagać to przede wszystkim zapobiegać, czyli edukować, uświadamiać, wskazywać alternatywne sposoby spędzania wolnego czasu, radzenia sobie z sytuacją trudną, konfliktową, skutecznie, bez używek, rozładowywać napięcie i rodzącą się agresję.

Kluczowym aktem prawnym, na podstawie którego prowadzi się realizację działań na szczeblu lokalnym jest Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Program ten jest uchwalany corocznie przez Radę Gminy. Zadania ujęte w gminnym programie są koordynowane przez Pełnomocnika Burmistrza ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

DZIAŁ I. DIAGNOZA LOKALNYCH PROBLEMÓW

W SFERZE PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2013 rok określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z używania alkoholu.

Swoją działalność będziemy więc kierować na osoby mające już problemy z alkoholem, czyli osoby uzależnione, u których w wyniku wieloletniego używania alkoholu nastąpiły ujemne zmiany w organizmie zarówno w sferze somatycznej jak i psychospołecznej. Te osoby zazwyczaj dotknięte są wieloma schorzeniami somatycznymi, nastąpiły u nich trwałe zmiany w funkcjonowaniu mózgu na poziomie przekąźnictwa neurohormonalnego oraz inne mechanizmy głęboko zmieniające funkcjonowanie człowieka. Leczenie osób uzależnionych od alkoholu polega na naprawie czterech podstawowych sfer życia uszkodzonych przez uzależnienie tj. sfery fizycznej, psychicznej, społecznej i duchowej. Według danych szacunkowych Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ta grupa osób stanowi około 2% dorosłej populacji mieszkańców. Na dzień 5 grudnia 2012 roku teren miasta i gminy Kleszczewo zamieszkiwało 2429 osób dorosłych. Daje więc to grupę około 49 osób na terenie naszej gminy, które wymagają specjalistycznej pomocy. W 2012 roku Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kleszczewie prowadziła postępowania w stosunku do 9 osób uzależnionych od alkoholu. W stosunku do trzech z nich wystąpiono z wnioskiem do Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim o skierowanie na przymusowe leczenie odwykowe. Sprawy nie zostały jeszcze zakończone. Są w toku postępowań sądowych. Jedna osoba zmarła. Pozostałe osoby wzywane są na rozmowy motywacyjne do Punktu Konsultacyjnego, gdzie instruktor terapii uzależnień motywuje je do podjęcia leczenia odwykowego. Jedna osoba (nie prowadzona przez GKRPA) podjęła dobrowolną terapię w Dziennym Oddziale Terapii Uzależnienia od Alkoholu w Bielsku Podlaskim. Wsparto jej działania zwracając koszty dojazdu na terapię.

Następną grupą są osoby pijące szkodliwie, dotknięte schorzeniami spowodowanymi nadmiernym spożywaniem alkoholu i którzy wymagają różnych form wsparcia i terapii, aby nie przekroczyć granicy dzielącej ich od uzależnienia. Osoby nadużywające alkoholu stanowią 5 – 7% dorosłej populacji mieszkańców. Jest to znaczna, bo licząca około 170 osób grupa mieszkańców naszej gminy wymagająca różnych form pomocy.

Szkody zdrowotne wywołane alkoholem nie ograniczają się do szkód występujących u osób uzależnionych, lecz dotyczą także członków ich rodzin. Żyją one w stanie permanentnego stresu, co staje się przyczyną wystąpienia u nich stałych zaburzeń związanych z przystosowaniem, określanym mianem współuzależnienia. Współuzależnienie nie jest chorobą, ale zespołem nieprawidłowego przystosowania. Osoby te wymagają leczenia i mogą uzyskać poprawę stanu zdrowia psychosomatycznego, jeśli skorzystają

z pomocy terapeutycznej. Według danych szacunkowych takie osoby to około 4% dorosłej populacji, czyli około 97 mieszkańców naszej gminy. Na terenie gminy nie ma placówek ani grup wsparcia dla tej grupy osób. Osoby te mogą tylko szukać wsparcia u Instruktora Terapii Uzależnień w Punkcie Konsultacyjnym.

Kolejna grupa to dzieci wychowujące się w rodzinach z problemem alkoholowym. Znajdujące się w dramatycznej sytuacji zagrażającej ich zdrowiu i życiu. Podstawowym źródłem zagrożeń dla takiego dziecka jest stan chronicznego napięcia i stresu. Ponadto dzieci z tych rodzin stanowią grupę podwyższonego ryzyka względem prawdopodobieństwa uzależnienia od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych. Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych szacuje, że około 4% populacji dzieci wychowuje się w rodzinach alkoholowych. Z danych demograficznych wynika, że na terenie gminy Kleszczele mieszka 364 dzieci (osób do lat 18). Daje więc to nam szacunkowo liczbę 15 dzieci, które potrzebują specjalistycznej pomocy.

Kolejna grupa to uczniowie i młodzież spożywająca alkohol. Co piąty nastolatek codziennie wypija jedno piwo. Młodzież pije zazwyczaj przy okazji uroczystości i spotkań rówieśników. Duża grupa młodzieży przyznaje się, że piła alkohol w czasie uroczystości rodzinnych. Często alkohol jest sposobem na ułatwienie kontaktów rówieśniczych, środkiem rozładowującym stres. Picie alkoholu przez młodzież jest przyczyną wielu ryzykownych zachowań, jakie podejmują młodzi ludzie, ma bezpośredni wpływ na stan ich zdrowia oraz jakość życia. W 2012 roku skierowano działania profilaktyczne do dzieci i młodzieży uczącej się w Zespole Szkół w Kleszczelach, zakupując programy profilaktyczne i dofinansowując akcje promujące zdrowy styl życia. Tylko skuteczna profilaktyka może uchronić dzieci i młodzież przed sięgnięciem po alkohol. Ważnym elementem oddziaływań na dzieci i młodzież jest organizacja ich czasu wolnego. Dlatego też w 2012 roku szereg działań skierowanych było na ten obszar oddziaływań. Zakupiono sprzęt sportowy na potrzeby dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych zajęciach sportowych, sfinansowano dowóz na zawody sportowe itp. Dzieci z rodzin patologicznych, zagrożonych patologią oraz biednych były uczestnikami kolonii i obozów, gdzie skorzystały ze wsparcia profesjonalnej kadry oraz ciekawie spędziły część wakacji.

Badania wskazują, że blisko 80% żon i partnerek alkoholików doznaje przemocy ze strony męża lub partnera. W pozostałych przypadkach przemoc występuje w tzw. „normalnych rodzinach”. Osoby dotknięte przemocą jak i sprawcy przemocy wymagają wielokierunkowego i zintegrowanego działania. Najważniejsze działania w tej grupie to podjęcie interwencji, doprowadzenie do powstrzymania przemocy i wpłynięcie na poprawę sytuacji w danej rodzinie. W 2012 roku do Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 6 Niebieskich Kart. W przypadku 4 rodzin Zespół kończy postępowania w związku z zaprzestaniem przemocy. Dwie sprawy są nadal prowadzone.

Opracowany materiał ukazuje najczęściej występujące problemy związane z nadużywaniem alkoholu na terenie naszego miasta i gminy, określa zasoby, wskazuje możliwości realizacji profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

DZIAŁ II.

Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych jest kontynuacją zadań realizowanych na terenie gminy Kleszczele od 1997 roku. Stanowi spis działań będących jednocześnie zadaniami własnymi gminy w obszarze tych zagadnień społecznych, które będą realizowane w 2013 roku.

I. Cel główny

1. Zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych i zmniejszenie rozmiarów problemów aktualnie występujących.

II. Cele szczegółowe.

1. Zmiana świadomości i postaw mieszkańców gminy wobec choroby alkoholowej.
2. Wdrażanie nowoczesnych form profilaktyki kierowanej w szczególności do dzieci i młodzieży oraz działań alternatywnych.
3. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin.
4. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

5. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych działających w sferze rozwiązywania problemów alkoholowych.

III . Działania w ramach celu szczegółowego nr 1.

1. Zakup i upowszechnianie ulotek i broszur informujących o chorobie alkoholowej i sposobach jej leczenia.

2. Dostarczanie społeczeństwu informacji o placówkach udzielających pomocy z zakresu leczenia choroby alkoholowej.

IV. Działania w ramach celu szczegółowego nr 2.

1. Finansowanie programów profilaktycznych uczniom Zespołu Szkół w Kleszczelach.

2. Szkolenia rodziców – sfinansowanie warsztatów szkoleniowych.

3. Dofinansowanie akcji promujących zdrowy styl życia realizowanych przez higienistkę szkolną, wychowawców klas, policję.

4. Dofinansowanie pobytu dzieci z rodzin patologicznych i zagrożonych patologią na obozach, koloniach i innych formach wypoczynku z programem socjoterapeutycznym, w tym:

a) kolonie organizowane przez Stowarzyszenie DROGA

b) obóz strażacki dzieciom i młodzieży organizowany przez OSP

c) obozy sportowe dzieciom i młodzieży

d) inne formy wypoczynku

e) sfinansowanie dowozu dzieci na kolonie, obozy i inne formy wypoczynku.

5. Realizacja pozalekcyjnych zajęć sportowych jako elementu oddziaływań profilaktycznych. Doposażenie w sprzęt sportowy i stroje sportowe. Sfinansowanie dowozu dzieci na zawody i turnieje sportowe.

6. Dofinansowanie działalności świetlicy szkolnej istniejącej przy Zespole Szkół w Kleszczelach.

7. Sfinansowanie wyposażenia i odnowienia siłowni na potrzeby młodzieży mieszkającej na terenie osiedla przy ul. Akacjowej w Kleszczelach.

V. Działania w ramach celu szczegółowego nr 3.

1. Finansowanie działalności punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin, w tym:

a) zatrudnienie konsultanta,

b) zakup wydawnictw o tematyce uzależnień na potrzeby punktu konsultacyjnego.

2. Finansowanie kosztów przejazdów osób uzależnionych od alkoholu uczestniczących w terapii prowadzonej przez ośrodki poza miejscem zamieszkania.

3. Opłata czynności lekarza biegłego.

VI. Działania w ramach celu szczegółowego nr 4.

1. Wdrażanie procedury zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego.

2. Wspieranie wdrażania procedury interwencji wobec przemocy w rodzinie tj. procedury Niebieskich Kart w policji, pomocy społecznej i gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.

3. Prowadzenie pomocy indywidualnej z zakresu psychologii i pomocy prawnej.

4. Szkolenia służb zajmujących się przeciwdziałaniem zjawisku przemocy w rodzinie.

VII. Działania w ramach celu szczegółowego nr 5.

1. Współpraca ze stowarzyszeniami i klubami abstynenckimi, w tym:

a) dofinansowanie działalności statutowej klubów i stowarzyszeń abstynenckich.

2. Współpraca z kościołami i związkami wyznaniowymi.

3. Sfinansowanie legalizacji urządzenia do pomiaru stężenia alkoholu Alco –sensor na potrzeby Policji.
4. Sfinansowanie spotkania informacyjno – profilaktycznego członkom Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Kleszczelach.

VIII. Realizatorzy.

1. Pełnomocnik Burmistrza ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
3. Zespół Szkół w Kleszczelach.
4. Punkt konsultacyjny dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin.
5. Policja.

IX. Zasady finansowania i koordynacji gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

1. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych będzie realizowany przez cały rok.
2. Źródłem finansowania zadań gminnego programu będą środki finansowe budżetu gminy pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.
3. Zasady finansowania zadań gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych określa załącznik do niniejszego programu.
4. Zmian w gminnym programie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych dokonuje się na zasadach jego uchwalania.

X. Wskaźniki monitoringu.

1. Liczba osób objętych terapią.
2. Liczba osób objętych działaniami pomocowymi – min. współzależnieni, dzieci z grup ryzyka, osoby zagrożone wykluczeniem społecznym.
3. Liczba dzieci, młodzieży i dorosłych objętych działaniami profilaktycznymi, edukacyjnymi i informatycznymi.
4. Liczba osób przyjętych przez punkt konsultacyjny.

XI. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych .

1. Członek Komisji otrzymuje wynagrodzenie za udział w posiedzeniu Komisji; wykonywanie zleconych czynności związanych z koordynacją i realizacją zadań wynikających z Gm
2. Za czynności, o których mowa w punkcie 1 przysługuje zryczałtowane wynagrodzenie, w wysokości 10% minimalnego wynagrodzenia za pracę.

**Preliminarz wydatków do Gminnego Programu Profilaktyki
i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2013 rok**

Lp.	PRZEZNACZENIE	KWOTA
1.	Program profilaktyczny uczniom Zespołu Szkół w Kleszczelach	2.200,00
2.	Warsztaty szkoleniowe rodzicom	900,00
3.	Dofinansowanie szkoleń, kursów specjalistycznych	1.200,00
4.	Dofinansowanie akcji promujących zdrowy styl życia	1.600,00
5.	Dofinansowanie kolonii, obozów i innych form wypoczynku: - kolonie organizowane przez Stowarzyszenie DROGA - obóz strażacki - obozy sportowe dzieciom i młodzieży - inne formy wypoczynku - dowóz dzieci na obozy, kolonie i inne formy wypoczynku	10.000,00
6.	Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży – rozwój zorganizowanych zajęć pozaszkolnych. Dopuszczenie w sprzęt sportowy i stroje sportowe. Sfinansowanie dowozu dzieci na zawody i turnieje sportowe	4.500,00
7.	Dofinansowanie działalności świetlicy szkolnej istniejącej przy Zespole Szkół w Kleszczelach.	2.000,00
8.	Wynagrodzenie Instruktora Terapii Uzależnień	4.000,00
9.	Sfinansowanie wyposażenia i odnowienia siłowni przy ul Akacjowej w Kleszczelach	2.000,00
10.	Zakup wydawnictw na potrzeby punktu konsultacyjnego	400,00
11.	Finansowanie kosztów przejazdu na terapię	1.000,00
12.	Opłata czynności lekarza biegłego	1.600,00
13.	Dofinansowanie działalności statutowej klubów i stowarzyszeń abstynenckich	200,00
14.	Wynagrodzenie członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	2.400,00
15.	Sfinansowanie legalizacji urządzenia do pomiaru stężenia alkoholu.	500,00
16.	Sfinansowanie spotkania informacyjno – profilaktycznego.	500,00
	RAZEM	35.000,00